

زاھر ساۋدانوپ

سەراۋوغلى

مىللەتلەر نەشرىياتى

بېيجىڭ

زاھىر ساۋدانوپ

سەھرا ئوغلى

(تارىخىي پوۋېست)

مىللەتلەر نەشرىياتى
بېيجىڭ

责任编辑：胡达百尔的
责任校对

图书在版编目(CIP)数据

农家孩子/萨吾达诺夫著. —北京：民族出版社，
2005. 4
ISBN 7-105-06892-2
I. 农... II. 萨... III. 中篇小说—中国
—当代—维吾尔语(中国少数民族语言)
IV. 1247. 5

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005)第 026918 号

出版发行：民族出版社 <http://www.e56.com.cn>
社 址：北京市和平里北街 14 号 邮编：100013
电 话：010-64290862 (维文室)
印 刷：北京迪鑫印刷厂
版 次：2005 年 5 月第 1 版 2005 年 5 月北京第 1 次印刷
开 本：850 毫米×1168 毫米
印 张：6.75
印 数：0001-3000 册
定 价：9.00 元

مەسئۇل مۇھەررىر
خۇدا بەردى خېلىل
مەسئۇل كوررېكتور

زاھىر ساۋدانوپ سەھرا ئوغلى

نەشر قىلغۇچى :	مىللەتلەر نەشرىياتى
ئادرېسى :	بېيجىڭ شەھىرى خېيىڭلى شىمالىي كوچا 14 - قورۇ
	پوچتا نومۇرى : 100013، تېلېفون نومۇرى : 64290862 - 010
ساتقۇچى :	چايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرى
باسقۇچى :	دېشىن باسما زاۋۇتى
نەشرى :	2005 - يىل 5 - ئايدا 1 - قېتىم نەشر قىلىندى
بېسىلىشى :	2005 - يىل 5 - ئايدا بېيجىڭدا 1 - قېتىم بېسىلدى
قۇلچىسى :	1168×850 م.م. 32 كەسلەم
باسما تاۋىقى :	6.75
سانى :	0001 - 3000
باھاسى :	9.00 يۈەن

ئۇرۇش قەھرىمانى ئىسمائىل مەمەت

ئۇرۇش قەھرىمانى زىخروڭلام نادىر ئاخۇن ئوغلى

ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەنلەر:

قولىڭىزدىكى بۇ تارىخىي پوۋېستتا ئوخشىمىغان ئىككى خىل تارىخىي مەزگىلدىكى—ئازادلىقتىن بۇرۇنقى ۋە كېيىنكى مەزگىللەردىكى ئىككى سەھرا ئوغلىنىڭ ئىنقىلابىي سەپتە ھەربىي خىزمەت ئۆتەۋاتقان مەزگىللەردە قەھرىمانلىق بىلەن ئۇرۇش قىلغان تارىخىي سەزگۈرەشتىلىرى بايان قىلىنغان.

بۇ جەڭگىۋار ئوغلانلارنىڭ مۇھىم تارىخىي قىممەتكە ئىگە كەچۈرمىشلىرى ئەۋلادلارغا ئۆتكەن زاماننىڭ مۇھىم شەخسلەرى ۋە ئۇلارنىڭ ئۇلۇغ ياشاش روھىنى يورۇتۇپ بېرىدىغان ئۆچمەس ماياك. شۇنىڭ ئۈچۈن مەزكۇر پوۋېستتا بۇ سەھرا ئەزىمەتلىرىنىڭ ئازادلىقتىن بۇرۇن مۇستەبىت ھاكىمىيەتنىڭ ۋە فېئودال پومېشچىكلارنىڭ زۇلۇمغا قارشى ئېلىپ بارغان جاپا-مۇشەققەتلىك كۈرەش ھاياتى ۋە ئازادلىقتىن كېيىنكى قەھرىمانلىق ئىش ئىزلىرىنى ئوقۇرمەنلەرگە تونۇشتۇرۇش كۆزدە تۇتۇلدى.

بۇ ئەسەردە ئوخشىمىغان مەزگىللەردىكى سىياسىي، ئىدىيىۋى، ئىجتىمائىي كۈرەشلەرنىڭ ئارقا كۆرۈنۈشىنى يورۇتۇپ بېرىش بىلەن ئاشۇ قەھرىمانلارنىڭ ئۆتمۈشى، تارىخىي كەچۈرمىشلىرىدىكى ھەقىقىي رېئاللىقنى ۋە تراگېدىيىلىك ئۆتمۈش تۇرمۇشىنى، ئۇنتۇلماس تارىخى ۋە ئۆچمەس ئىزلىرىنى ئوقۇرمەنلەرگە تونۇشتۇرۇپ، بۇ قەھرىمانلارنى ئەسلەپ تۇرۇش مەقسەت قىلىنغان.

بۇ ئىككى ئۇرۇش قەھرىمانى پۈتۈن ھاياتىنى خەلقنىڭ ئازادلىقى، ۋەتەننىڭ تۇپرىقىنى قوغداش ئۈچۈن ئۆزلىرىنىڭ ياشلىق ھاياتىنى قۇربان قىلغان ئۇيغۇر ئوغلانلىرىدۇر.

مەن بۇ ئىككى قەھرىماننىڭ رېئاللىقتىكى شاھىدى بولۇشۇم بىلەن

ئۇلارنىڭ شىنجاڭنىڭ يېقىنقى زامان تارىخىدا ئۆچمەس ئىز قالدۇرۇپ ۋەتەنگە، جۈملىدىن شىنجاڭ خەلقىگە، ئۇيغۇر مىللىتىگە كەلتۈرگەن شەرىپىنى مەڭگۈ ئەسلەيمەن.

ھۆرمەتلىك ئوقۇرمەنلەر، بۇ پوۋېست ئىككى ئۇرۇش قەھرىمانىنىڭ بارلىق تارىخىي كەچۈرمىشلىرى ۋە قەھرىمانلىق ئوبرازىنى تولۇق يورۇتۇپ بېرەلمەسلىكى مۇمكىن.

بۇ پوۋېستنىڭ بەدىئىيلىك جەھەتتە تەلەپكە ئۇيغۇن بولمىغان يەرلىرى بولۇشى مۇمكىن. ئوقۇرمەنلەرنىڭ ياردەم قىلىپ تولۇقلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن.

ئاپتوردىن

2002-يىلى 10-ئاي

مۇندەرىجە

1 - قىسىم (1)

2 - قىسىم (154)

3 - قىسىم (191)

1-قىسىم

ئىلى دىيارىنىڭ سەھراللىرى باشقا يۇرتلارنىڭ سەھراللىرىغا ئوخشىمايدىغان بىر خىل ئۆزىگە خاس ئالاھىدىلىككە ئىگە. ئەگەر ئىلى سەھراللىرىغا چىقسىڭىز يول بويى شۇنداق چىرايلىق سالا-سالا ئېتىزلار، يولنىڭ ئىككى ياقىسىدىكى سايە تاشلاپ تۇرغان تېرەكلەر، ئېرىقلاردا شارقىراپ ئېقىۋاتقان مەرۋايىتتەك سۈزۈك سۇلار، تېرەكلەر ئارىسىدىكى ئوت-چۆپلۈكتە ئۆسۈپ ئېچىلىپ كەتكەن رەڭگارەڭ ياۋا گۈللەر، يازنىڭ سەللىكىنى شاماللىرى دىمىغىڭىزغا پۇرىقىنى ئېلىپ كەلگەن يالپۇزلار، يىراق-يىراقلاردا ئوتلاپ يۈرگەن قوي، كالا پادىلىرىنى كۆرۈپ ھۇزۇرلىنىسىز، سەھراغا يېقىنلاشقانسېرى بوستانلىق ئىچىدىكى بىر كۆجۈم مەھەللە كۆزىڭىزگە چېلىقىدۇ.

مەھەللىنىڭ بېشىدا ئۆستەڭدە قىپ يالىڭاچ چۆمۈلىشىۋاتقان ئۇششاق بالىلار سىزنى كۆرگەندە ئىزا تارتىپ سۇنىڭ ئىچىگە باش چۆكۈرۈپ كىرىپ كېتىشىدۇ، تۇرۇپ بىر-بىرىگە سۇ چېچىپ ئوينىيدۇ. مەھەللە ئىچى رەت-رەت كوچىلار، كوچىلارنىڭ ئىككى يېنىدا رەتلىك تىكىلگەن ھەر خىل تېرەكلەر مەھەللىگە، يەنى يولغا سايە تاشلاپ تۇرىدۇ. يولنىڭ ئىككى تەرىپىدە شىرقىراپ ئېقىۋاتقان ئېرىق سۇلىرى.

رەتلىك خام كېسەك بىلەن سېلىنغان ئاددىي دېھقان ئۆيلىرىنىڭ تامللىرى، ئاياللىرىنىڭ چىۋەر قولىرى بىلەن سىنكا سېلىپ ئاقارتىلىپ تۇۋىنى 50-60 سانتىمېتىر كەڭلىكتە قىزىل گىل (بىر خىل توپا) بىلەن سۇۋاپ قويۇلغان، قوروللىرى شۇنداق پاكىز، يازنىڭ كۈنى ئىشكىنىڭ ئالدىغا تېرىۋەتكەن چىرايلىق گۈللەر، رەڭگارەڭ ئېچىلىپ كەتكەن مېزان گۈللەرنىڭ ھىدى دىمىغىڭىزغا گۈبۈلدەپ پۇراپ تۇرىدۇ، ئۆيىنىڭ ئالدى ئۈزۈم بارىڭى، ھويلىسىنىڭ كەينىدە ئازراق باغ، ھەرخىل مېۋىلەر ۋە تېرىۋالغان ئازراق پەمىدۇر، لازا، پىدىگەن، جاڭدۇ قاتارلىقلار، دەرۋازىسىنىڭ خىزمىتىنى ئۆتەيدىغان غورو، يەنى "قاشا"، مال كىرگۈزمەسلىك ئۈچۈنلا توراپ قويۇلىدۇ.

چايخانىنىڭ كاۋا باراڭلىرىدا سارغىيىپ پىشۋانغان كاۋىلار، ئېسىلىپ كەتكەن چاي قاپىقى، بالىلار ئوينىدىغان تاش قاپاقلار سىزنىڭ ئۆزىڭىز زوقىڭىزنى تارتىدۇ. كوچىلارمۇ شۇنداق پاكىز، ئەتىگەن-كەچلەردە قەلەم يىغلىقىنى چېكىسىدىن چىرايلىق تېڭىپ، قۇلىقىغا مېزان گۈللىرىنى قىسىۋالغان، قىسقا قويۇۋالغان قوشۇما قاش ئوسمىلىرى ۋە قولىدىكى ئوتقاششەك خېنىلىرى خويىمۇ ياراشقان چىرايلىق غۇنچە بوي سەھرا قىزلىرى كۈندە ئىككى قېتىم كوچا، قورولارغا سۇ سېپىپ، بىر-بىرى بىلەن بەسلىشىپ سۈپۈرۈشۈپ تۇرىدۇ.

كەچقۇرۇنلىرى پادىدىن قايتقان قويلارنىڭ مەرەشلىرى، كالىلارنىڭ مۆرەشلىرى، دېھقانلارنىڭ ئېتىزدىن قايتقاندىكى ۋىراڭ-چۈرۈڭلىرى ئادەمنىڭ روھىنى كۆتىرىپ، سەھراغا بولغان زوقىنى تارتىدۇ.

ھەربىر قورونىڭ ئالدىدا چۆچىلىرىنى ئەگەشتۈرۈپ يۈرگەن توغۇلار بىر-بىرى بىلەن دان تاللىشىپ، بىر-بىرىنى چوقۇشۇپ كېتىدۇ. ھەربىر ئۆيىنىڭ ئالدىدىن ئۆتسىڭىز پىدىگەن، لازىنىڭ ئۆتكۈر پۇراقلىرى دىمىغىڭىزنى ئېچىشتۈرۈپ ئاغزىڭىزغا شۆلگەي كېلىدۇ.

تامماقتىن كېيىن ئېرىق بويلىرىدا قاچا-قۇچا يۇيۇۋاتقان كېلىنلەرنىڭ جاراڭلىق شوخ كۈلكىلىرى سەھرانىڭ كەچلىك مەنزىرىسىگە ئالاھىدە ھۆسن قوشۇپ تۇرىدۇ. كۈندۈزلىرى سەھرا كوچىلىرىنى ئايلىنىپ چىقسىڭىز، كەڭ كەتكەن دالادىكى ئېتىزلاردا پىشۋاتقان ئالتۇن باشاقلىق بۇغدايلار سەلگىن شامالدا يەلپۈنۈپ تۇرغان قوناق، شىمشىكا، ئوخشاپ كەتكەن قىچا، زىغىرلار، مەھەللىلەردە ئالما، ئۆرۈك، شاپتۇللۇق باغلار كۆرۈنىدۇ، باغلارغا كىرىپ بىردەم-يېرىمدەم دەم ئېلىپ ئولتۇرسىڭىز ئەتراپتىكى باغلاردىن كاككۇكنىڭ مۇڭلۇق، بۇلبۇلنىڭ يېقىملىق ئاۋازلىرى، ئۇنىڭغا جور بولغاندەك، يىراق-يىراق ئېتىزلاردىن شامال ئېلىپ كېلىۋاتقان دېھقان يىگىتلىرىنىڭ مۇڭلۇق، يېقىملىق شوخ ناخشىلىرى ئاڭلىنىدۇ، ياز كۈنى ئىلىنىڭ سەھرالرىغا بىرەر تۇغقىنىڭىزنى يوقلاپ چىقىپ قالسىڭىز، كەتكىڭىز كەلمەي، سەھراغا يېپىسىز باغلىنىپ قالسىز. مەھەللىلەر شۇنداق كۆڭۈللۈك، ئەتىگەندە چاي ۋاقتىدا تونۇرلاردىن سۈت قويۇپ، سىيادان سېلىپ ياققان توقاچلارنىڭ مېزلىك پۇراقلىرى كېلىپ تۇرىدۇ، چۈنكى يېزىلاردا ياز كۈنى سەھەردە نان يېقىش بىر خىل ئادەت. ئىشچان سەھرا ئاياللىرى مېھمانلارغا ئاتاپ تەييارلىغان ئەتىگەنلىك قايماقلىق چايلار بىلەن

ئۈگرە، پىيازلارنى چېچىپ ئەتكەن ھورلۇق نانلىرى كۆزىڭىزنىڭ يىغىنى يەيدۇ.

نان يېقىپ بولۇپ، تونۇرغا كۆمگەن نانغا تېگىشكۈسىز تاتلىق چاقما كاۋىلىرى سىزنى ئىجتىيارسىز ئۆزىگە جەلپ قىلىدۇ.

قىسقىسى، ئىلى سەھرالرىنى قانچىلىك تەسۋىرلىسىڭىز ھەرگىزمۇ ئاشۇرۇۋەتكەن بولمايسىز. مۇشۇنداق گۈزەل سەھرا دېھقانلىرى كۈز كۈنلىرىدە بۇغداي، قوناق ئاشلىقلىرىنى شەھەرگە كۆتەك ھارۋا، ئېشەك ھارۋىلىرىدا ئەكىرىپ ساتاتتى.

لېكىن شەھەرلىك بەزىبىر بايۋەتچىلەر سەھراللىق دېھقانلارنى چاقىرسا: «ھەي سەھراللىق تومپاي، سەھراللىق ياغاچ قۇلاق، داڭگال» دەپ كەمسىتەتتى، ھاقارەتلىيتتى، پەقەتلا كۆزىگە ئىلمايتتى.

ئۇلارنىڭ مىڭ بىر جاپادا بىر يىل قان تەر ئاققۇزۇپ يىغقان ئاشلىقلىرىنى كۈمۈلەپلا ئەرزان باھادا ئېلىۋالاتتى. بىچارە دېھقانلار شۇنىڭغىمۇ رەھمەت، دەپ خۇشال بولۇپ كېتەتتى.

بەزىبىر كەمبەغەل دېھقانلار ئاشلىقلىرىنى سېتىپ قەرز تۆلەپ، بىر قۇر كىيىم-كېچەك قىلىپ، زىمىستان قىشنى كاۋا، قىزىلچا، ياڭيۇ كۆمۈپ يەپ تۇرمۇشنى ئىنتايىن غورىگول ئۆتكۈزەتتى. لېكىن سەھراللىق دېھقانلارنى ئېزىپ، ئېكىسپلاتاتسىيە قىلىپ، ئۆزلىرى ھەشەمەتلىك ئۆيلەردە ئولتۇرۇپ، چوڭ يەپ چوڭ ئىچىدىغان بايلار دېھقانلارنىڭ يەرلىرىنى زورلۇق بىلەن ئۆزلىرىنىڭ ئېتىزلىرىغا قوشۇۋېلىپ، زورلۇق-زۈمبۇلۇق قىلىپ تۇرغاچقا، سەھرا دېھقانلىرىنىڭ تۇرمۇشى كۈندىن-كۈنگە قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈپ قېلىۋاتاتتى.

ھازىر غۇلجا ناھىيىسىگە قاراشلىق «قىشلاق تام» يېزىسىمۇ ئىلى دەريا بويىغا جايلاشقان چەت، نامرات يېزىلارنىڭ بىرى ئىدى. شۇنىڭدەك ئۇ يۇقىرىدا ئېيتىپ ئۆتكەن ئىلى سەھرالرىنىڭ تىپىك مىسالىدۇر. قىشلاق تام يېزىسىمۇ شۇنداق كۈجۈم مەھەللىلىك سەھرالارنىڭ بىرى ئىدى.

مەھەللىنىڭ ئوتتۇرىسىدىن كېسىپ ئۆتۈپ ئاخىرىغا بارغاندا سول تەرەپكە كىرىدىغان بىر تار كوچا بار. بۇ كوچىمۇ ئۆزىگە تۇشلۇق ئالاھىدىلىكلەرگە ئىگە. تار كوچىدىن ئايلىنىپ ئوڭ قولىدىكى تاملارنى كۆنىراپ كەتكەن قورونىڭ ئالدىدا نۇرغۇن يېرىم يالڭاچ ئۇششاق بالىلار ئوينىشىۋاتاتتى.

بۇ تار كوچىنىڭمۇ ھەربىر قاشاسى ئالدىدا سۆگەت، قارىياغاچ، چوكانتالار كوچىغا ئۆزگىچە ھۆسن قوشۇپ تۇراتتى. بۇ كوچىدا ئوينىشىۋاتقان ئۇششاق بالىلاردىن باشقا بىرنەچچە ئاياللار ئېرىق بويلىرىدا پۇتلىرىنى ساڭگىلىتىپ ئولتۇرۇپ پاراڭ سالغاچ كەپسىز بالىلارغا ھايت-ھۇيت دەپ ۋارقىرىشىپ قوياتتى.

بۇ يازنىڭ ئىسسىق ۋاقتلىرى—8-ئاي مەزگىللىرى ئىدى. ۋاقىت نامازدېگەرگە يېقىنلىشىپ قالغان بولسىمۇ كۈن ئولتۇرىدىغانغا تېخى بالدۇر ئىدى.

شۇ چاغدا بۇ كوچىنىڭ تىنچلىقىنى بۇزۇپ ئويناۋاتقان بالىلار تۇيۇقسىزلا قىيا-چىيا قىلىپ بىرى-بىرى بىلەن مۇشتلىشىپ پومداقلىشىپ كەتتى.

بالىلار بىردىنلا ئىككى تەرەپ بولۇپ مۇشتلىشىپ توپا چېچىشىپ كەتتى. بۇ چاغدا تازا قىزىق پاراڭغا چۈشكەن ئاياللار بىردىنلا ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ ساراسىمگە چۈشۈپ بالىلارنى

ئاجراتقىلى تۇردى، كوچىنى بىردەمدىلا قىقاس-سۆرەن قاپلاپ كەتتى.

يەتتە، سەككىز ياشلاردىكى قارا قومچاق ئورۇق، ئېگىز، قارا قاش، قارىقاتەك قارا، يوغان كۆزلىرى ئاچچىقتىن تېخىمۇ يۇغىناپ كەتكەن بالا ئالدىدىكى ئۆزىدىن ئىككى ئۈچ ياش چوڭراق، ئاق پۇشماق، ئوبدان كېيىنىۋالغان تەتۈر ئۈستىخان، خام سېمىز بالىنى ئاستىغا بېسىۋېلىپ غەزەپ بىلەن ئۇدۇل كەلگەن يېرىگە مۇشتلاۋاتاتتى.

شۇ ئارىلىقتا، غۇنچە بوي، ئىككى ئۆرۈم چېچى تېقىمىغا چۈشۈپ تۇرغان بۇغداي ئۆلك، قارا قاش، كۆزلىرى كۈلۈپ تۇرىدىغان مۇلايىم، ئورۇق، ئىنچىكە، يەڭلىرى تۈرۈكلۈك، ئالدىغا پەرتۇق تارتىۋالغان بىر چوكان قورادىن يۇگۈرۈپ چىقىپ: «ۋاي جېنىم بالام زىخروۋلام، نېمانداق جېدەل تېرىيدىغانسەن؟» دەپ بالىنى تارتىپ ھېلىقى خام سېمىز بالىنىڭ ئۈستىدىن تۇرغۇزىۋەتتى-دە، ھېلىقى خام سېمىز بالىدىن: «جېنىم بالام ئەخمەت خاپا بولمىغىن، زىخروۋلام كىچىك ئەمەسمۇ، ئۇقۇشماي سېنى ئۇرۇپ قويۇپتۇ»، دەپ ئەپۈ سورىغاچ بالىنى ئورنىدىن تۇرغۇزۇپ، ئۈستى-باشلىرىنى قېقىشتۇرۇپ، ئىندى ئۆيۈڭگە كېتىۋال، مەن بۇ ھارمىنى دادىسى كەلگەندە راسا ئەدىپىنى بەرگۈزىمەن، دەپ يولغا سالدى. خام سېمىز بالا خەپ توختاپتۇر گادايىلار، مەن دادامغا دەپ ئەدىپىڭنى بەرگۈزمىسەم ھېساب ئەمەس، دەپ مۇشتىمىنى تۈگۈپ ئۇلارغا بىر نەچچە رەت شىلتىپ قويۇپ كۆز ياشلىرىنى ئېرتىۋېتىپ كېتىپ قالدى. گۈلزىرىخان زىخروۋلامنى قولىدىن يېتىلەپ قوراغا ئېلىپ كىرىپ باغرىغا بېسىپ

ئۆكسۈپ-ئۆكسۈپ يىغلاپ كەتتى.

ئانىنىڭ يۈرىكى قاتتىق پۇچىلانغان ئىدى. ئادەتتە زىخىرۇللام كەم سۆز، ئەرزىمەس ئىشلارغا ئۇرۇشىدىغان بالا ئەمەس ئىدى. نېمىشكىمۇ باينىڭ بالىسىغا، يەنە كېلىپ قادىر باينىڭ بالىسىغا تېگىشكەن سەن بالام، ئۇنىڭسىزمۇ قادىر بايدىن تارتىدىغان خورلۇقلىرىمىز ئاز ئەمەس ئىدىغۇ، دەپ يىغلاپ كەتتى. قادىر باي ئەندى بىزدىن ئۆچ ئالسا قانداقمۇ قىلارمىز، داداڭ ئىككىمىزگە بالا تېرىپ بەردىڭ، ھېلىمۇ كۈنلىرىمىزنىڭ غورىگۈل ئۆتۈۋاتقىنى يەتمەمدۇ؟ دەپ يىغلاپ كەتتى. بالىنىڭ مۇشتۇملىرى تېخىچىلا تۈگۈگۈلۈك، قارىقاتتەك كۆزلىرى ئوت بولۇپ يېنىۋاتاتتى. يىغلىمىغىنا ئاپا، ئۆزى بىكاردىن بىكارلا بالىلار بىلەن ئوينىۋاتسام ماۋۇ گادايىنىڭ بالىسىنى قارا، كۆرەڭلەپ كەتكىنىنى دەپ، گەپ قىلمىسام پۈتۈمغا بىرنى تەپتى. ئۇنىڭ پۇتىدا بەتىگە بولغاندىكىن مېنىڭ پۈتۈمنى قانتىۋەتتى. بىكاردىن ئۇرغاندىكىن ئۇردۇم، مەن ئۇنى بىر كۈنى ئۆلتۈرۈۋېتىمەن، ئاپا دەپ، باياتىن يىغلىمىغان بالا ئاپىسىغا ئېسىلىپ قاتتىق يىغلاپ كەتتى. بۇ سەبىينىڭ يۇمران، نازۇك قەلبىنى قانداقتۇر بىر ھاقارەت، بىر كەمسىتىش لەرزىگە سلىپ، غەزەپ-نەپرەتنى ئۆرلىتىۋاتقان ئىدى. ئانا ئانىلىق مېھرى-مۇھەببىتى بىلەن بالىنىڭ بېشىنى سىيلىغاچ كۆز ياشلىرىنى سۈرتىۋاتاتتى.

ئانىنىڭ يۈرىكى ئاچچىق بولۇپ، مۇنچاق تەك ياشلىرى كۆزىدىن ئىختىيارسىز ئېتىلىپ چىقىۋاتاتتى. بالا ئاپىسىغا ئېسىلىپ تۇرۇپ: «ئاپا، مەن گەپ قىلمىسام ئۇ مېنى قەلەندەرنىڭ بالىسى، قۇرۇق سۇغا زاغرا چىلاپ يەيدىغان گادايىلار، شۇنىڭ

ئۈچۈن سەن ئاچا ياغاچتەك قېتىپ قالغان دەپ تىلىدى» دېدى. بۇنى ئاڭلىغان ئانىنىڭ غورۇرى دەپسەندە قىلىندى، بۇ خورلۇقلارغا قانچىلىك ئازابلانمىدى دەيسىز.

شۇنداق بولسىمۇ بالىنىڭ يەنە ئىش تېرىپ قويۇشىدىن ئىنسىرەپ: «جېنىم بالام، ئۇ راست دەيدۇ، بىز گاداي تۇرساق ئۇلار دېگەن بايلار، نېمە دېگۈسى كەلسە شۇنى دەيدۇ ساقام، بۇندىن كېيىن ئۇلار بىلەن ئوينىما، يەنە ئۇرۇشۇپ قالمىغىن، سەن تېخى كىچىك، جىق ئىشلارنى بىلمەيسەن»، دەپ بالىنىڭ باش كۆزلىرىگە سۆيۈپ بەزلەۋاتاتتى. تۇيۇقسىزلا بالىنىڭ بىر سوئالى ئانىنى گاڭگىرىتىپ قويدى.

بالا ئاپىسىنىڭ كۆزىگە مىختەك تىكىلىپ تۇرۇپ: «ئاپا، ئۇلار نېمىشكە شۇنداق باي، ئۇلارنىڭ يوغان ھويلىلىرى، چىرايلىق ئۆيلىرى، شۇنداق جىق قوي، كالىلىرى بار، بىزنىڭ نېمىشكە يوق؟» دەپ سوراپ قالدى. ئانىنىڭ بېشىغا چاقماق چۈشكەندەك، ھاۋا قاتتىق گۈلدۈرلەۋاتقانداك بولۇپ كەتتى. «ئاه، خۇدا، دەيتتى ئانا ئىچىدە، بۇ بالىغا نېمە دەپ جاۋاب بېرەرمەن؟! خۇدا بىز ساڭا نېمىمۇ گۇناھ قىلغان بولغىتتۇق؟ سەن نېمە ئۈچۈن ئىنسانلارنى باي-كەمبەغەل ياراتقانسەن؟» دەپ ئىچىدە نالە-پەرياد چېكىۋاتقان بولسىمۇ، بالىغا جاۋاب تاپالمايۋاتاتتى. ئاخىر ئانا زۇۋانغا كەلدى: «بالام، بىزمۇ سەن چوڭ بولغاندا باي بولىمىز، سەن چوڭ بولۇپ داداڭ بىلەن بىرگە ئىشلەپ نۇرغۇن پۇل تاپىسەن» دېدى ئاران تەستە.

ئانىنىڭ قەلبى قاتتىق ئازابلىنىۋاتقان بولسىمۇ، يەنە بىر تەرەپتىن بالىسىنىڭ كىچىككەنە تۇرۇپ شۇنداق جىگەرلىك

ھەققانىيەتچى كۈچلۈك چوڭ بولۇۋاتقانلىقىدىن سۆيۈندى. ئاپىسىنىڭ مۇجەمل جاۋابىغا قايىل بولمىغان بولسىمۇ، يەنىلا بۇ سەبىي بالا كۆز ياشلىرىنى سۈرتىۋېتىپ: «ئاپا، مەن دادام كەلگۈچە قويلىرىمغا يەم، توخۇلىرىمغا دان سېلىپ بېرەي» دەپ ئاپىسىنىڭ قۇچىقىدىن بوشۇنۇپ بالىلىق شوغۇلۇقى بىلەن ئۆيىنىڭ كەينىگە چىقىپ كەتتى. گۈلزىرخان ئانا بالىسىغا تولۇق جاۋاب بېرەلمىگەنلىكىدىن خىجالەت بولدىمۇ ياكى بالىنىڭ ئىشچانلىقىدىن سۆيۈندىمۇ ئورنىدىن تۇرۇپ ھويلىغا چىقىپ يۈز كۆزلىرىنى يۇيۇپ كەچلىك تاماققا تۇتۇش قىلدى.

كۈنمۇ خېلى كەچ بولۇپ قالغان ئىدى. ئاغغىچە نادىر ئاخۇنمۇ مۈرىسىگە ئورغاقتى قويۇپ بىر باغ ئوتى دۈمبىسىگە ئارتىپ ھارغىن قىياپەتتە قورۇغا كىرىپ كەلدى.

نادىر ئاخۇن ئېگىز بويلۇق، بۇغداي ئۆڭ، قارا قاش، كۆزلىرى يوغان، قاڭشارلىق، ئورۇق، ياش تۇرۇپ ئېغىر ئەمگەك دەستىدىن بەللىرى مۈكچىيىپ قالغان، خۇش پىچىم، چاقچاقچى، ناخشاخۇمار، توغرا سۆزلۈك ئاق كۆڭۈل دېھقان، قەلبىدىكى تۈگىمەس ئازاب-ئوقۇبەت، خورلۇقلارنى يوشۇرۇش ئۈچۈن كۈلۈپلا تۇرىدىغان ئادەم ئىدى.

نادىر ئاخۇن دۈمبىسىدىكى ئوت بىلەن ئورغاقتى باراڭنىڭ يېنىغا قويۇپ ئۆھ دەپ بىر چوڭقۇر نەپەس ئالدى-دە، ھارغىن قىياپەتتە ئېرىنچەكلىك بىلەن مۈزدەك سۇدا يۈز كۆزلىرىنى پاكىز يۇيۇپ، بېلىدىكى قارا پوتىسىنى يېشىپ پوتىنىڭ ئۈچىدا يۈز-كۆزلىرىنى سۈرتتى، ئاندىن بېشىدىكى ئاق كېگىز مالخاينى باراڭنىڭ شېخىغا ئارتىپ قويۇپ، گۈلزىرخان چايخانىغا سېلىپ